

Notitie opvolging advies Halsema

Voor: Interdepartementaal ambtelijk overleg op 27 mei

Van: (10)(2e)

Aanleiding

Op zondag 17 mei heeft de werkgroep Halsema haar advies overhandigt aan het kabinet. De problematiek die wordt aangedragen is veelal al bekend en er lopen diverse programma's en trajecten. Als gevolg van Corona zullen vraagstukken zoals o.a. jeugdwerkloosheid, kindermishandeling en armoede verergeren. Tegelijkertijd brengt deze coronacrisis ook een momentum met zich mee. Vraagstukken kunnen nu met een zogeheten "corona-versnelling" worden opgepakt. Op woensdag 20 mei hebben de SG's en DG's van BZK, JenV, SZW, OCW en VWS samen verkend welke thema's een corona-versnelling of verdieping kunnen gebruiken. In deze notitie kunt u de uitwerking van deze thema's vinden.

Kern van inbreng:

We hebben inbreng ontvangen van OCW, SZW en VWS. In onderstaande tabel is de inbreng samengevat per thema. In de bijlage kunt u de onderliggende teksten vinden.

Thema	Min	Kern
Ongelijkheid in kansen van kinderen en jongvolwassenen in het onderwijs	OCW	Leerachterstanden aanpakken bij basis-, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs met maatwerk (€ 244 miljoen). Ook voor onderwijs voor nieuwkomers worden leerachterstanden aangepakt (€ 21 miljoen). Daarnaast moeten er voldoende stageplekken en leerwerkbanen beschikbaar zijn. Subsidie wordt verhoogd voor conjunctuur- en contactgevoelige sectoren en men kan een voorschot krijgen (€ 30 miljoen)
Jeugdwerkloosheid: jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt	OCW SZW	In het IBO Jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt worden voorstellen gedaan om de lokale regie in het sociaal domein voor deze doelgroep te versterken, te voorkomen dat zij uit beeld raken en de ondersteuning op een integrale manier vorm te geven. Daarbij hoort extra nazorg in de overstap van school naar werk. Hiervoor is maatwerk nodig, bijvoorbeeld door de ruimte te benutten die binnen bestaande regelgeving mogelijk is, maar niet breed bekend is. Het gaat dan om groepen jongeren die dit en volgend schooljaar het onderwijs zullen verlaten zonder startkwalificatie vanwege een beperking (pro/vso) of vanwege voortijdige schooluitval of met een mbo-diploma in een opleidingsrichting met weinig arbeidsmarktkansen. Deze groepen zijn nu al kwetsbaar en worden door de coronacrisis nog kwetsbaarder. Maatregelen voor het stimuleren van doorleren van MBO-studenten gericht op het behalen van een diploma en betere arbeidskansen, het stimuleren van passend doorleren pro/vso leerlingen in het MBO om schooluitval te voorkomen en het ondersteunen van de overgang naar werk van kwetsbare MBO-studenten, van pro/vso-leerlingen en van voortijdig schoolverlaters zijn van belang.
Versterken van samenwerking tussen overheden en lokale coalities. Gelijke Kansen Alliantie (GKA) als goed voorbeeld	OCW	Vanaf het moment dat de scholen sloten, heeft de GKA (Gelijke Kansen Alliantie) actief ingezet op kennisdeling om groeiende ongelijkheid tegen te gaan. De GKA is nauw betrokken bij gemeentelijke aanpak de gevolgen van COVID-19 voor de kansen van leerlingen. De GKA werkt vanuit de rol van responsieve, participerende overheid samen met scholen, gemeenten en maatschappelijke partners en sluit met kennis, onderzoek, financiële middelen en communicatie aan op bestaande of nieuwe lokale initiatieven.
Jongerenparticipatie	OCW VWS	De GKA heeft een jongerenraad met veertien jongeren in de leeftijd van 16 tot en met 24 jaar. Deze groep jongeren levert een actieve bijdrage aan het bevorderen van kansengelijkheid, juist door hun diversiteit in achtergrond, kennis en netwerk. Zo heeft de Nationale Wetenschapsagenda (NWA) recent i.s.m. het RIVM, ErasmusMC en Unicef Nederland interactieve sessies

		<p>georganiseerd waarin kinderen en jongeren vragen konden stellen aan wetenschappers over Covid-19. Het vervolg van deze sessies gaat nog een stapje verder: in digitale pressure cookers gaan jongeren samen met wetenschappers, maatschappelijke organisaties en (lokale) beleidsmakers aan de slag met concrete plannen en oplossingen voor de problemen waar ze zelf door COVID-19 tegenaan lopen. Zo benutten we de creatieve ideeën van jongeren, brengen we ervaringskennis en wetenschappelijke expertise samen en zetten we in op maatschappelijke veerkracht bij de verdere aanpak van COVID-19 crisis.</p> <p>VWS wil jongeren betrekken op de korte termijn (huidig coronabeleid) en op de lange termijn (post-coronabeleid). Door de oproep van Rutte weten veel jongerenorganisaties ons extra te vinden. Voor de korte termijn gaan we begin juni met deze organisaties en het Nederland Jeugdinstuut in gesprek om jongeren te betrekken bij corona-beleid. Voor de lange termijn kunnen we de coronaversnelling gebruiken om de jongerenparticipatie te verstevigen in meer langlopende projecten zoals de generatietoets en het jongerenparlement.</p>
Schulden	SZW VWS	<p>Door de coronacrisis krijgen meer mensen met schulden te maken. Ook verwachten we relatief nieuwe groepen schuldenaren, zoals ZZP'ers en jongeren. Dat zal van sommige gemeenten een investering in het ontwikkelen van kennis en aanpakken vragen. De coronacrisis vergroot dan ook het belang van de brede schuldenaanpak en deze crisis is voor SZW als regisseur reden om op enkele punten versnelling en versteviging aan te brengen. Daarbij wordt o.a. gedacht aan: krachtige voortzetting van de campagne "Kom uit je schuld", experimenten met gegevensuitwisseling, versterking van het Collectief schuldregelen en experimenten met de noodstopprocedure. Hierover gaan we met de stakeholders in gesprek.</p> <p>Suggesties van VWS om te versnellen/op te pakken onder de vlag van de brede schuldenaanpak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Collectief schuldregelen opschalen en discussie over kwijtschelden; private schuldeisers betrekken/committeren en nadenken over een fonds voor kleine ondernemers; • De noodstopprocedure van het CJIB Rijksbreed invoeren; • Een 'pauze-knop' incasso organiseren die voor de start van schuldhulp, maar wel met het perspectief van schuldhulp, ingezet kan worden; • Financiën zou nadrukkelijker kunnen kijken naar de zorgplicht van private partijen; • Versnelde verkenning van nut, noodzaak, mogelijkheden gegevensuitwisseling Rijksuitvoerders onderling en met gemeenten (mede nav stapeling vorderingen); • Meer capaciteit voor het programma maatwerk multiprobleem huishoudens (PMM) (ook jongeren en dak- en thuislozen); • Handelingsperspectief bieden aan zorgverleners die te maken hebben met cliënten met schuldenproblematiek, maar niet worden toegelaten tot schuldhulp ivm multiproblematiek (zoals verslaving); zorgverleners ondersteunen bij Eerste Hulp Bij Administratie! • Versneld uitbreiden van aanpakken als 'krachtige basis zorg' om de samenwerking van de huisartsenzorg met het sociale domein in kwetsbare buurten te versterken. De huisarts signaleert en geniet vertrouwen. Belang van warme overdracht bij bijv. schuldenproblematiek.
Armoedeproblematiek	SZW	<p>De armoede zal door de coronacrisis zeer waarschijnlijk toenemen. VNG en Divosa signaleren al een extra beroep op de bijstand, de bijzondere bijstand, de Voedselbanken verwachten een stevige toename van hun doelgroep en partijen die zich inzetten voor kinderen in armoede krijgen extra aanvragen. Daarbij is gerichte en tijdige ondersteuning voor kinderen extra van belang, omdat kinderarmoede vaak intergenerationele effecten heeft. Het is daarom van belang om</p>

		achterstanden te voorkomen en/of in te lopen.
Nederland werkt/leert door	SZW	<p>Veel mensen hebben hun baan verloren. Daarom hebben sociale partners, UWV, gemeenten en het onderwijsveld het platform "NLWerktDoor" opgezet, waar werkgevers met hun vraag naar personeel naar toe kunnen gaan en dat meerdere regionale en sectorale initiatieven met elkaar verbindt. Hierdoor worden vraag en aanbod snel aan elkaar verbonden in de regio.</p> <p>Met het crisispakket NL Leert Door krijgen mensen die door de crisis hard en onverwacht zijn getroffen ondersteuning om tijdig de transitie naar ander werk te kunnen maken, door zich te oriënteren op actuele loopbaankansen en eventueel daarvoor benodigde scholing. Voor mensen die dreigen hun werk te verliezen of geen werk meer hebben is het van belang te weten waar de kansen liggen op de toekomstige arbeidsmarkt. Gewallficeerde loopbaanadviseurs kunnen mensen ondersteunen met een ontwikkeladvies gericht op kansen op de arbeidsmarkt. Hiervoor is vaak scholing nodig.</p>
Kwetsbare jongeren 16-27 jaar	VWS	<p>Buiten alle initiatieven die er (gezamenlijk) lopen in het Netwerk 16-27 zien we dat vanuit zorgperspectief de aansluiting tussen de Jeugdwet en de Wmo het meest kansrijk is voor een zinvolle versnelling. Gemeenten geven aan dat 60% van de dak- en thuisloze jongeren een jeugdhulpverleden heeft. Het is belangrijk om ruim voor de 18^{de} verjaardag gezamenlijk te kijken wat er nodig is voor jongvolwassenen om ze zo optimaal mogelijk te ondersteunen. Tijdens de Corona-crisis zal de kwetsbare groep die uit de jeugdzorg komt het nóg lastiger hebben (bijv. verlies werk, moeilijk werk te vinden, begeleiding op afstand). Een concrete corona-aanpak kan zijn om alle jongeren in de intramurale jeugdzorg die vanaf maart, zolang de crisis duurt, 18 worden in beeld te brengen en niet los te laten tot dat we weten dat hun basisbehoeften vervuld zijn en zij niet op straat komen of zich in de schulden (moeten) steken. Gemeente Gouda is een goed voorbeeld.</p>
Kindermishandeling	VWS	<p>Tijdens de corona-crisis is er verhoogd risico op kindermishandeling en huiselijk geweld. Sinds de corona-crisis wordt o.a. ingezet op begeleiding van noodopvang voor kwetsbare kinderen, campagne 'ik vermoed huiselijk geweld' coronaproof gemaakt, extra hulplijnen ingeschakeld (MIND-korrelatie, Kindertelefoon en Luisterlijn), extra aandacht voor de meldcode app, veel communicatie richting gemeenten en hulpverleners, extra onderzoek, chatfunctie Veilig Thuis ontwikkeld en een code-woord bij apothekers. Dit is een versnelling die al tijdens de corona-crisis is ingezet. De komende periode is blijvend aandacht hiervoor nodig.</p>